

Друга Азіатсько-Тихоокеанська олімпіада з лінгвістики

27 вересня 2020 року

Умови задач

- Дотримуйтеся інструкцій старшого по кімнаті.
- Змагання триває 5 годин. Комплект завдань складається з 5 задач на 6 сторінках. Ви можете розв'язувати задачі у довільному порядку.
- Під час туру заборонено користуватися електронними пристроями, паперовими носіями та іншими зовнішніми джерелами інформації.
- У разі появи питань щодо умов задач підніміть руку та спитайте у старшого по кімнаті. Перед тим як відповісти, старший по кімнаті порадиться з журі.
- Правила написання роботи
  - Не переписуйте умов задач.
  - Пишіть розв'язок кожної задачі на окремому аркуші або аркушах.
  - Використовуйте лише один бік аркуша.
  - На кожному аркуші вказуйте своє ім'я, номер задачі, а також номер аркуша в межах задачі та загальну кількість аркушів для даної задачі. Наприклад:

Ім'я	...
Задача №	5
Аркуш №	1 / 3

Ім'я	...
Задача №	5
Аркуш №	2 / 3

Ім'я	...
Задача №	5
Аркуш №	3 / 3

(Перший, другий і третій аркуші з трьох для п'ятої задачі.)

В іншому разі ваша робота або її частина можуть загубитися.

- Ви маєте обґрунтувати свої відповіді. Навіть повністю правильні відповіді буде оцінено низьким балом, якщо їх не обґрунтовано.

Умови задач слід тримати в таємниці, поки вони не будуть опубліковані на офіційному сайті APLO: <https://aplo.asia>. Не розголошуйте і не обговорюйте задач онлайн до моменту їх публікації.

Задача 1 (20 балів). Подано фрази, сказані двома носіями мови яаї, та їхні переклади українською в переплутаному порядку:

Мовець 1 (чоловік, 50 років)

1. hoom hu	a. твій вогонь
2. belem mââng	b. моя вода
3. waau haalee Aiawa	c. мій автобус
4. uutap taben than	d. твоє манго
5. tabik kar	e. твій човен
6. anyik sawakiny	f. стілець керівника
7. anyim meic	g. моє намисто
8. belik köiö	h. кіт Аяви

Мовець 2 (хлопчик, 12 років)

9. belen koka	i. твій козел
10. anyik tang	j. його ямс
11. anyim karopëë	k. матір Куа
12. haaleem nani	l. його кавун
13. an koko	m. його машина
14. hinyö anyi Kua	n. мій кошук
15. belik nu	o. його «кока-кола»
16. anyin loto	p. мій кокос
17. an waajem	q. твоя довбанка

(a) Встановіть правильні відповідності для кожного з мовців.

(b) Перекладіть українською:

18. belem waajem
19. karopëë hoon hinyö

Зазначте також усю інформацію, яку не передає переклад.

(c) Нижче наведено ще декілька слів із перекладами мовою яаї:

собака = **kuli**   чай = **trii**   каное = **ok**

Перекладіть мовою яаї в усі можливі способи:

- a. чай кота
- b. кокос Куа
- c. його каное
- d. мій собака

△ Мова яаї належить до австронезійської мовної родини. Нею розмовляють близько 4 тисяч осіб на острові Увеа в Новій Каледонії.

Літери **â**, **ë** та **ö** позначають голосні.

Довбанка — довге вузьке каное, виготовлене зі стовбура дерева. Ямс — крохмалистий овоч, подібний до солодкої картоплі. «Кока-кола» — газований напій, який виготовляє і продає в усьому світі однойменна американська компанія. Аява та Куа — імена людей.

—Руджул Ганді

Задача 2 (20 балів). Подано речення мовою валман та їхні можливі переклади українською:

1. <i>Runon nchklwaro chim.</i>	Він обдурив вас.
2. <i>Ri ura kapru wuel.</i>	Вони і я вбили свиней.
3. <i>Chuto wpa ketiki wuel.</i>	Жінка і я приготували свиню (ж).
4. <i>Ru wklwaroy nyue waroy muen.</i>	Вона обдурила матір і братів.
5. <i>Ru weytiki wuel laroy ngolu.</i>	Вона приготувала поросся та казуарів.
6. <i>Chi npaltawro kum.</i>	Ти шукав мене.
7. <i>Mue waron muen ypaltawro kipin.</i>	Сестра й брат шукали нас.
8. <i>Muen ncha chentiki ngolu.</i>	Брат і ти приготували казуара (ч).
9. <i>Runon naron yeteren muen.</i>	Вони двоє (ч) побачили брата.
10. <i>Kum maro chu kaltawro pelen.</i>	Я і дружина шукали собаку (ж).
11. <i>Kum meterey pelen laron wuel.</i>	Я побачив цуценя та свиню (ч).
12. <i>Ngan naron na yanpu pelen.</i>	Батько й син убили собаку (ч).
13. <i>Nyue wchaltawro chi.</i>	Матір шукала тебе.
14. <i>Chim charo chklwaro ru.</i>	Ви й вона обдурили її.
15. <i>Ri uraru kipin.</i>	Вони вбили нас.

(a) Перекладіть українською в усі можливі способи:

16. *Ru waro uraru kum.*
17. *Na ycha chaltawro chu.*
18. *Chi nra kaltawroy chu.*
19. *Kum meltiki ngolu.*
20. *Kipin karon ngan kapru wuel.*

(b) Перекладіть мовою валман:

21. *Tu й він убили казуара (ж).*
22. *Поросся побачило їх двох (ч + ж).*
23. *Батько шукав мене та цуценя.*
24. *Сини та вона вбили тебе.*
25. *Я і ви приготували поросся.*

△ Мова валман належить до родини торічелі. Нею розмовляють близько 1 700 осіб у Папуа Новій Гвінеї.

Літери *w*, *y* і комбінація літер *ch* позначають приголосні.

Казуар — нелітаючий птах, що живе у тропічних лісах Нової Гвінеї та північно-східної Австралії.

ж = жіночий рід, ч = чоловічий рід

—Семюел Ахмед

Задача 3 (20 балів). Подано слова мовою койра чїїні та їхні переклади українською в переплутаному порядку:

1. baani	A. <i>насіння акації</i>
2. baaniije	B. <i>стручок акації</i>
3. ganda	C. <i>насіння баобаба</i>
4. gandakorfo	D. <i>баобаб</i>
5. ije	E. <i>поганий настрій</i>
6. konno	F. <i>старий</i>
7. koojje	G. <i>дитина</i>
8. koona	H. <i>старість</i>
9. koуrаjje	I. <i>земля</i>
10. jeeno	J. <i>змія</i>
11. jeeneу	K. <i>міщанин</i>
12. mookonney	L. <i>матір</i>
13. paа	M. <i>холод</i>
14. waŋgu	N. <i>гарячий</i>
15. yeeneу	O. <i>армія</i>

(a) Слово **moо** означає *око*. Установіть правильні відповідності.

(b) Слово **tongotongo** означає *лук*. Перекладіть українською:

baaniŋa, koуrа, tongotongojje, waŋgiije, yeeno

(c) Слово **baasu** означає *колодязь*. Перекладіть мовою койра чїїні:

плід баобаба, спокій, спека, мотузка, водяний мішок

(!) У цій задачі достатньо навести відповіді. Додаткові пояснення не потрібні й не оцінюватимуться.

△ Мова койра чїїні належить до сонгайської мовної родини. Нею розмовляють близько 200 тисяч осіб у Малі.

j = українське *дж*. **y** = українське *й*. Літери **ŋ** і **ɲ** позначають приголосні. Подвоєння літер позначає довгу вимову.

Водяний мішок — гумовий мішок, який кидають у воду і витягають, коли він заповниться.

—Ян Чейон

Задача 4 (20 балів). Подано слова мовою тубатулабал та їхні переклади українською. Знаки *´* та *`* над голосною позначають відповідно основний і додаткові наголоси на складі, який містить цю голосну:

1. **ʔaʔà:zowá:l** шамани
2. **nìxnaná:k** разом з
3. **pàŋhamát** вербовий курінь
4. **tabì:tlaláh** (вид співочих птахів)
5. **ʔìndinà:wai** купувати
6. **halí:l** неділя
7. **wàhcipí:l** мокасин
8. **naŋgàwiliʔ** на сережках

Нижче наведено ще кілька слів мовою тубатулабал. У них пропущено усі двадцять чотири (24) символи наголосу.

9. **ʔamaŋatal** будь-хто
10. **ʔa:ha:ižì:biʔ** жувати жуйку
11. **na:bunžiya** вісім
12. **pi:ʔišt** ягода
13. **wohombo:l** жовта сосна
14. **na:widami** посередині
15. **nìmbunğul** бідна людина
16. **ca:ya:u** кричати
17. **ʔalalalibič** тонкий

Розставте пропущені символи для слів (9—17), звертаючи увагу на правильне позначення основного і додаткових наголосів.

△ Тубатулабал — вимерла мова, що належала до юто-ацтецької мовної родини. Нею розмовляли представники однойменного народу в окрузі Керн штату Каліфорнія.

Літери **č, ŋ, š, ž, ž** і **ʔ** позначають приголосні. Літера **ì** позначає голосний. Символ **:** позначає довгу вимову.

Вербовий курінь — частина оснащення для полювання на птахів.

—Руджул Ганді, Шардул Чіплункар

Задача 5 (20 балів). Подано дієслівні форми рукайською мовою (діалект мантауран) та їхні переклади українською:

<i>'ialroholrao</i>	Я піднятий ним.
<i>'iamese</i>	Воно принесене ним.
<i>'ika'acelraimia'e</i>	Я вкушений тобою.
<i>'ika'amadhelraimia'e</i>	Я ненависний тобі.
<i>'ikadhalamemi'iae</i>	Ти коханий мною.
<i>'ikadhangela</i>	Я пханий ним.
<i>'ikelrakelrangimia'e</i>	Воно вдарене тобою.
<i>iciva</i>	Смаж його!
<i>ma'amadha</i>	Ненавидь його!
<i>madhalamelraimia'e</i>	Я кохаю тебе.
<i>maorongomi'iae</i>	Ти турбуєш мене.
<i>oalroho</i>	Воно підіймає його.
<i>omesa</i>	Принеси його!
<i>ocengeliae</i>	Воно бачить мене.
<i>ocengelemi'iae</i>	Ти бачиш мене.
<i>odhapelelrao</i>	Я полюю на нього (отруюючи).
<i>oicivilrao</i>	Я смажу його.
<i>okadhange</i>	Воно пхає його.
<i>okadhangela</i>	Я пхаю його.
<i>okane</i>	Воно їсть його.
<i>okelrakelrangela</i>	Я вдаряю його.
<i>olroha</i>	Підійми його!

(а) Перекладіть українською:

1. *dhopela*
2. *madhalama*
3. *'icengelelraimia'e*
4. *ma'amadhiae*
5. *'ikaorongimia'e*

(б) Перекладіть діалектом мантауран:

6. Воно бачить його.
7. Воно підняте мною.
8. Їж його!
9. Ти кусаєш мене.
10. Турбуй його!

△ Рукайська мова належить до формозанської мовної родини. Нею розмовляють у місті Гаосюн на Тайвані. Серед рукайських діалектів мантауран перебуває під найбільшою загрозою — його носіями є лише декілька літніх жителів Гаосюню.

Комбінації літер *dh* та *lr*, а також символ ' позначають приголосні. —*Яо Йонруй*

Редактори: Бал Крішна Бал, Ван Чичун, Руджул Ганді (відповідальний редактор), Шинджині Гош, Джордж Енріке Дуеньяс, Кім Мінк'ю (технічний редактор), Цуйоші Кобаяші, Таміла Краштан, Лі Ючвен, Марія Лосада, Льов Юян, Кайрул Анвар Мохамад Закі, Олександр Піперські, Баларам Прасаїн, Алок Сатхе, Хван Шенчхан, Ян Чейон, Яо Йонруй.

Переклад українською: Таміла Краштан.

Бажаємо успіхів!